

КОМПЛЕКСНІ СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ НАУКОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ ДІЛЬНИЧНОГО ІНСПЕКТОРА МІЛІЦІЇ

Відображено загальнотеоретичні положення, наукові та методичні основи організації праці й узагальнено досвід організації роботи дільничних інспекторів міліції.

Scientific and methodical bases of the Scientific Organization are considered and experience of scheduling of local policemen of militia is generalized.

Ключові слова: наукова організація праці, дільничний інспектор міліції.

Дослідження науковців, що проводяться на сучасному етапі становлення правової держави, на сьогодні підійшли до вирішення питань, пов'язаних із предметним науковим пізнанням сутності та соціально-юридичного характеру наукової організації праці (далі – НОП) дільничного інспектора міліції (ДІМ).

Так, важливість проблеми впровадження заходів НОП у діяльність ДІМ обумовлена потребою підвищення ефективності його роботи як представника державної влади на адміністративній дільниці. Неправильна організація праці призводить до того, що ДІМ знаходиться на службі не менше 14 – 16 годин на добу, враховуючи вихідні дні, що є порушенням трудового законодавства та Положення про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ України [1].

Мета даної статті – проаналізувати чинне законодавство, що регламентує діяльність ДІМ. У свою чергу, визначення сутності та значення комплексних структурних елементів НОП дільничного інспектора міліції складає новизну досліджуваної тематики.

Проведене особисте дослідження надало можливість визначити поняття наукової організації роботи дільничного інспектора міліції як раціональної організації праці, що ґрунтується на досягненнях науки та передовому досвіді, спрямованої на максимальне підвищення трудової активності ДІМ за найменших витрат фізичної та розумової енергії із суворим дотриманням матеріального й процесуального законодавства [2].

Залежно від критерію спроможності дільничного інспектора міліції впливати на організацію своєї праці, її структурними елементами виділено: зовнішні, внутрішні та комплексні елементи.

З метою визначення основних теоретичних категорій і понять, які стосуються теми дослідження, використано напрацювання вчених, що займалися вивченням проблем: загальної теорії права – С. Алексєєва, О. Скакуна, Р. Халфіна; адміністративного права – О. Бандурки, Ю. Битяка, І. Голосніченко, М. Єропкина, О. Ключніченка, Ю. Козлова, А. Комзюка; розвитку адміністративно-правового регулювання діяльності ОВС – О. Безсмертного, А. Сергєєва, М. Лошицького, Ю. Небеського, В. Петкова, М. Тучака; менеджменту (економічний напрям) – Ф. Тейлора та ін.

Ці дослідники торкалися багатьох аспектів наукової організації праці, однак питання щодо застосування її до діяльності ДІМ ними не досліджувалось. Тому проаналізуємо вищенаведені структурні елементи НОП в діяльності дільничного інспектора міліції більш детально.

Для того щоб зрозуміти зміст комплексних структурних елементів НОП дільничного інспектора міліції, необхідно розглянути загальні поняття та положення всіх його складових.

Так, у першу чергу, слід наголосити на тому, що до зовнішніх структурних елементів НОП дільничного інспектора міліції відносяться ті елементи наукової організації праці, існування яких не пов'язане зі спроможністю ДІМ впливати на організацію своєї діяльності, це такі: 1) оплата та стимулювання праці; 2) розмежування повноважень у сфері охорони громадського порядку, забезпечення громадської безпеки; 3) сприятливий режим та умови праці.

До внутрішніх – ті елементи НОП, виділення або існування яких пов'язане зі спроможністю дільничного інспектора міліції впливати на організацію своєї діяльності: 1) планування особистої роботи; 2) нормування праці.

У свою чергу, планування являє собою сукупність двох складових: а) планування часу виконання завдань; б) планування обсягу виконуваних завдань.

Нормування – передумова підвищення трудової активності в діяльності ДІМ за такими нормами: а) норма робочого часу; б) чисельності; в) керованості.

До комплексних елементів відносяться ті елементи наукової організації праці, застосування яких пов'язане з внутрішньоорганізаційною та зовнішньою діяльністю дільничного інспектора міліції. Комплексний характер зумовлений тим, що відповідна діяльність може здійснюватись як незалежно від спроможності ДІМ брати в ній участь, так і безпосередньо за участю дільничного інспектора. Таким чином, комплексними структурними елементами можна назвати: а) інформаційно-аналітичне; б) матеріально-технічне забезпечення.

Розглянемо детальніше зміст комплексних елементів наукової організації праці, оскільки вони

формують умови належної організації діяльності ДІМ.

Інформаційно-аналітичне забезпечення як комплексний структурний елемент НОП дільничного інспектора міліції, являє собою майже щоденну діяльність ДІМ з інформаційними обліками (для отримання первинної інформації про злочини та осіб, які їх учинили; перевірки осіб, транспортних засобів, що знаходяться на обліках із різних причин тощо). Найбільш поширеними у використанні є автоматизовані інформаційні системи (АІС “АПРА”, АІС “Автомобіль”), де інформація концентрується, обробляється, зберігається і видається користувачу в суворій відповідності до чинного законодавства.

Крім цього, дільничний інспектор міліції у повсякденній роботі стикається з мережею автоматизованих банків даних (АБД “Область”), яка використовує значну кількість ЕОМ. Сучасні ЕОМ і побудовані на їх основі локальні, регіональні та загальнодержавні обчислювальні мережі сприяють вдосконаленню інформаційної структури органів внутрішніх справ, у цілому, та поліпшенню службової діяльності ДІМ зокрема [3].

Здійснення аналітичної роботи дільничним інспектором міліції є засобом виявлення і оцінки значущості проблем, що виникають перед ним, формулювання цілей, обґрунтування підвищення ефективності діяльності з виконання покладених завдань. Так, з цією метою ДІМ забезпечує безперервне спостереження за оперативною обстановкою на дільниці обслуговування та результатами службової діяльності, систематично інформує органи влади та управління (керівництва МВС, ГУМВС, УМВС, УМВСТ) про фактичний стан правопорядку; своєчасно застосовує заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю та охорони громадського порядку, реалізує комплексні та перспективні завдання, підготовку змістовних матеріалів і пропозицій, на підставі яких можливе прийняття ефективних законодавчих актів з боку владних структур держави та органів місцевого самоврядування [3].

На сьогодні, нормативно-правові акти, що виступають основою регулювання інформаційно-аналітичного забезпечення (ЗУ “Про інформацію”, ЗУ “Про мови в Українській РСР”, ЗУ “Про національну програму інформатизації”, ЗУ “Про Концепцію Національної програми інформатизації”, ЗУ “Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах”, ЗУ “Про національний архівний фонд і архівні установи”, ЗУ “Про державну таємницю”, ЗУ “Про поштовий зв’язок”), є недосконалими і потребують належного доопрацювання. Упровадження навіть незначних змін щодо чинного законодавства надасть суттєві зрушення в інформаційно-аналітичному забезпеченні ОВС у цілому та діяльності ДІМ зокрема.

Що ж стосується матеріально-технічного забезпечення, то слід наголосити про широке використання засобів оргтехніки, яке виникає у зв’язку з переходом до ринкових відносин, а також збільшення обсягів інформації, що вимагає швидкої її обробки. Традиційні прийоми збирання, обробки та передачі інформації стають малоефективними, а це вимагає пошуку і впровадження високопродуктивних систем механізації й автоматизації праці.

Упровадження навіть найпростіших засобів техніки зменшує витрачений на обробку документів час приблизно на 20 %, а системне їхнє застосування збільшує ефективність праці в три рази (середні статистичні дані почасти надані відділом кадрів УМВС України в Житомирській області та ВДІМ УГБ УМВС України в Житомирській області) [4].

Широке використання різних технічних засобів у службі дільничних інспекторів міліції дозволяє здійснити перехід на якісно новий рівень організації, сприяє ефективному вирішенню багатьох завдань, забезпечує обробку інформації в мінімально короткий термін.

Однак варто мати на увазі, що застосування інформаційно-технічних засобів повинно здійснюватися на підставі комплексного підходу, з урахуванням поглибленого аналізу техніко-економічних показників даної служби. Це пов’язано з тим, що засоби оргтехніки не є самі по собі універсальним засобом підвищення ефективності праці дільничних інспекторів міліції. Разом з тим, вони можуть надавати дієву допомогу у зниженні втрат часу на виконання технічних операцій з обробки інформації і тим самим збільшити ресурси часу на творчі процеси, зробити працю більш інтенсивною та результативною [4].

Для того щоб дільничний інспектор міліції правильно та вміло проводив профілактичну роботу з попередження та припинення правопорушень, йому необхідно використовувати у практичній діяльності засоби оргтехніки, які звільняють від монотонної, емоційно одноманітної роботи й будуть сприяти зберіганню працездатності, підвищенню ефективності праці та зроблять працю більш цікавою та творчою.

Чинне законодавство регулює вказаний елемент наукової організації праці за допомогою таких нормативно-правових актів: Конституції України, ЗУ “Про науково-технічну інформацію”, ЗУ “Про основи державної політики у сфері науки і науково-технічної діяльності”, Указом Президента України “Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України” тощо. Наявність відповідної правової бази створює для дільничного інспектора міліції належний правовий режим, що надає можливість здійснити адекватне матеріальне стимулювання та сприятливі умови праці, підвищити рівень ефективності його праці тощо.

Таким чином, удосконалення матеріально-технічного та інформаційно-аналітичного забезпечення праці ДІМ є необхідними передумовами для створення високоефективної системи управління, здатними чітко сприймати сучасні процеси, тенденції, передбачити їх розвиток та відповідно до того реагувати на них, приймати обґрунтовані рішення.

Література:

1. Положення про проходження служби рядовим та начальницьким складом органів внутрішніх справ України : затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 29 липня 1991 р. № 114 (зі змінами). – Режим доступу : <http://www.zakon.rada.gov.ua/>

2. *Кутушев В. Г.* Научная организация труда в органах внутренних дел / В. Г. Кутушев. – Хабаровск : Высшая школа МВД СССР, 1989. – 88 с.

3. *Плішкін В. М.* Теорія управління органами внутрішніх справ : [підручник] / В. М. Плішкін ; за ред. к.ю.н. Ю. Ф. Кравченка. – К. : Національна академія внутрішніх справ України, 1999. – 702 с.

4. Совершенствование деятельности участковых инспекторов милиции в современных условиях : [межвузовский сборник научных трудов]. – Тюмень : Тюменская высшая школа, 1991. – С. 92–105.

Надійшла до редколегії 01.07.2009 р.